

Marton Zoltán

Gébárt, 2008 Második nekifutás

A két őselem - Levegő és Víz

A gébárti telep az idei évben folytatta a tavaly megkezdett programot. A kerámia készítés területén kiépítendő infrastruktúra és helyi tapasztalati tőke már mindenképpen felkészültebben fogadta a közel három hétre érkező művészeket. A zalaegerszegi nemzetközi művésztelep úgy tűnik, szinte minden műfajnak inspiratív hely. Pedig szűkös, a közös alvótér néha nyugós, a megfelelő felszereltségű és számú műhely hiánya pedig néha bosszantó. És mégis. Van valami delejes hatás, ami feltölti és működteti az ide érkező alkotók energiáit. Nem láttam még inspirációhiányban vergődő művészt a tó partján. A szinte elviselhetetlenül meleg augusztusi éjszakák, a tetőtéri szállás (vad)romantikája, a reggeli kávézás és az esti borozgatások felejthetetlen hangulata – maradandó és megtermékenyítő élménynek tűnnek.

A záró kiállítások izgalma, az elvégzett munka áttekintése pedig talán az egyik legfontosabb fejezete az itt töltött időnek. A tavalyi a második nyár, ami a kerámia jegyében

telt Gébárton. Tematikája a 2007-es év folytatásaként a *Levegő és Víz*. (A *Föld és Tűz* témával nyitottak a keramikusok.) Két újabb őselem és az alkotó által többé-kevésbé birtokolt anyag. Lássuk tehát 2008-as év termését.

Crawcun Halina – aki egyébként az idei évben is a telep művészeti vezetője volt –, fekete kerámiai „áramlás” címmel mikroszkopikus világba visznek bennünket. Különböző méretű gömbökből kialakított, ritmikus tagozódású plasztikai fantáziadús, ötletes megjelenítései a levegő és víz témának. Izgalmas, tónus gazdag felületüket a fekete kerámiának köszönhetik. A lefojtott füst átjárta és megszínezte a samottos agyagot. Halina aztán a gömbökből kialakított, épített plasztikáit vékony vaspálcákkal megemelve, lebegő állapotba hozta. Izgalmas volt a záró kiállításon egymás mellett látni „halmazait”, négy-öt, különböző forma és szín variációban, ahogy egymást kiegészítve, valóban hőmpolygó, áramló hatást keltettek a posztamenseken.

Fürtös Ilka munkái formailag és felületi megmunkáltságukban is átgondolt, lírai tárgyak. A ready-madeként meglelt és felhasznált gumialátét (lábtörlő) ritmikus mintázatának átlényegítése váza (serleg) formává, miközben az anyag kémiai eljárások során érlelődik – telitalálat. Így a tárgyak formai játékán túl mintázatuk szokatlansága és merészsége is meglepő. Ez évi munkái formailag lágyabbak, és egyben filozófikusabbak. Feketére égetett, keletiesen kecses vonalvezetésű tálcák, kagylóformára alakítva. A matt felületen fényes fekete-

ként megjelenő minták és díszítések érzékien emelik ki a tárgyak nőiesen kifinomult íveit. Kis méretű vázája áttört fehérekkel, grafitszürkében megjelenő zöld mintákkal – talányos szépségű, archaizáló tárgy. Mint valami ritka régészeti lelet, a múlt arcát magán viselő fosszília – jelenik meg előttünk. A rozsdabarna szalag, ami átfogja, és a kopott vörös talprész még inkább ezt a hatást emelik ki.

Eugeniusz Molski rendkívüli felületi és formai gazdagsággal alakítja munkáit. Az általában arccal, profillal és egyéniséggel rendelkező plasztikák sokszor többféle égetőkemencét megjárva nyerik el végleges állapotukat. Az áttört formák közül kikandikáló babaarcok, rácsos, megnyíló szerkezetek, vagy éppen hullámzó, festői színeket hordozó expresszív hajfonatok sajátos hangulatokat közvetítenek. Attraktív, nagy lendülettel dolgozó művész. Munkáinak köze van a szakralitáshoz, egyszerre konstruktív és formabontó, előre eltervezett – és mégis számos helyet hagy a véletlennek. Anyag- és formahasználata gazdag skálán mozog, mégis mindig ugyanazt a témát járja körül. Az embert. Hol dekoratív, hol témaboncolgató intellektussal torzók, fejek és testek jelennek meg lenyomatok, ritmikus faktúrák hordozóiként. Máskor kiszínezve, mint egy festmény, vagy épp az égetés sebhelyeit kérkedve

magukon hordozó puritán, jelszerűségbe beledermedve, meghökentető egyszerűségben mutatkoznak.

Keményffy Gábor tavalyi absztrakt, az orosz avantgardot idéző, csövekből épített, felfelé törekvő plasztikáit ebben az évben emberi testekkel, női torzókkal ötvözi. A különböző égetési eljárásokkal érlelt, feketére vagy vörösre égetett aktok klasszicizáló ízzel, hangulattal töltik fel a formákat. Az artisztikus felületeken égett kocsz, megfolyt, rogyasztott üveg keltette színes fénytörések, véletlen generálta hajszálrepedések ritmikus váltakozása zajlik. Lírai szobrok, epikus tartalmakkal.

Malgorzata Swolkien humanizált használati tárgyai, szoborrá formált és merevített vázaformái, hegedűtestű hangszerszobrai egy kiérlelt, hosszú évek alatt kidolgozott koncepció eredményei. Kevés színnel, tömbszerű megfogalmazásban mintázott formai és szellemi sűrítmények. Kis méretben is monumentálisak. Folyamatosan úgy érezni, hogy egy nagyobb léptékváltásban is bármelyik plasztikája megállná a helyét. (Érdekes lehetne ezt a felnagyított munkát a parkos gébárti környezetben elhelyezni...) Mint ahogy otthon, Lengyelországban, számos munkája jelenik meg közparkokban és magánkertekben egyaránt. Valójában azt kívánja az ember – mint ahogy

Bozena M. Uryga „csavart palackja”

Fürtös Ilka „lányított” vázája

Krawczun Halina: Végtelen zajlás

Malgorzata honlapján meg is jelenik –, hogy madár szálljon ezekre a formákra, hogy *beléjük költözzön az idő*, és minél több emléket gyűjtsenek magukba, átadva azt a mindenkori szemlélőnek és látogatónak, aki ezekben a kertekbe, parkokba téved.

Bozena M. Uryga ebben az évben először vett részt a telep munkájában. Egyszerű formavilágú plasztikáit finom szövődékű mintázatokkal díszíti. A nyújtott, néha csavart palackokra emlékeztető tárgyak akár egzotikus kultúrák talányos emlékei (leletei) is lehetnének. Fekete színük szintén ezt a hatást erősíti.

Ózsvár Péter magyarkanizsai kerámikus madarai, állatfigurái nem öncélú alkotások. Elvonatkoztatott, néha szinte csak jelszerű karakterekben jelennek meg. Harmonikus formák és átgondolt felületi játékok, izgalmas faktúrák jellemzik nagyméretű plasztikáit. Függesztett, repülő madarai az installációs műfaj érdekes lehetőségeit adják a későbbi tárlatrendező kezébe. Érezhetően mélyen filozófikus hajlamú alkotó, témáit az őt körülvevő természetből választja, és lehetőség szerint a kiállított tárgyak elrendezésekor erre nagy hangsúlyt is fektet. Egyszerre támaszkodik a hagyományokra, ugyanakkor progresszív és újító módon kezeli alanyát és anyagát. Személyisége,

munkabírása alapján méltán vált a gébárti telep egyik meghatározó alkotójává.

A Zalaegerszegi Nemzetközi Alkotótelep vezetése nem kis feladatra vállalkozott, amikor két évvel ezelőtt kerámia szimpózium megrendezése mellett döntött. Eddigi működése, karaktere a szobrász, festő, grafikus szakma háromszögében telt. Az ebből az állapotból való kitörés, a műfaji határok tágítása végül is nem alaptalan és nem előzmények nélküli. Zala megye, Göcsej és Hetés népi kultúrája nagy fазekas hagyományokkal rendelkezik és rendelkezik ma is. A kerámia területén pedig a kezdetektől itt dolgozik Németh János, Munkácsy-díjas, Érdemes Művész, akinek felkészültsége, óriási szakmai tapasztalata újabb inspirációkat adhat az itt dolgozó művészeknek. Összességében elmondható, hogy a Gamus Árpád (a Pécsi Galéria vezetője) által Közép-Európa egyik legfontosabb alkotótelepének nevezett gébárti alkotóműhely és annak gyűjteménye, ebben a műfajban is meghatározó és fontos művekkel gazdagodhat. Ezeknek kezelése, feldolgozása és láthatóvá tétele viszont most már a város számára fontos feladat.